

Rôznych – izmov sme na Slovensku v 20. storočí prežili niekoľko. Politický boj a boj o moc si prostriedky nevyberá. Často sa nástrojom v rukách silných stáva obyčajný človek. Za mnohých ponúkame jeden príklad.

JUDr. Eugen Kadvan

Narodil sa 14. júla 1911 v bojnickom zámku, kde bol jeho otec Jozef Kadvan kastelánom. Ľudovú školu vychodil v Bojniciach, potom absolvoval prievidské gymnázium, ktoré vtedy ešte sídlilo v kláštore piaristov. Maturitu – skúšku dospelosti – zložil v roku 1930. Nasledujúcich päť rokov študoval na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde bol v roku 1935 promován za doktora práv.

V októbri 1935 nastúpil vojenskú prezenčnú službu, ktorú do konca septembra 1937 vykonával v Masarykových kasárňach v Žiline. V októbri 1937 nastúpil do prvého zamestnania u JUDr. Edmunda Rosívala v Bratislave, kde až do roku 1941 bol advokátskym koncipientom (čakatelom).

Do Prievidze prišiel 1. septembra 1941 a v Bargárovom dome (dnes budova COOP Jednoty pri stanici) si otvoril vlastnú advokátsku kanceláriu. Bol samostatným advokátom a za svoju ochotu riešiť aj prípady chudobných a nemajetných ľudí si vyslúžil prezývku „advokát chudobných“. Od októbra 1948 sa stal členom Advokátskej poradne v Prievidzi. V novembri 1952, keď ho vylúčili z advokátskej komory (údajne preto, že bol členom „fašistickej organizácie HSLŠ“, že bol „zástancom Slovenskej republiky“ a napokon, že bol „exponovaným funkcionárom DS“), zamestnal sa v Stavebnom kombináte okresu Prievidza. Začínal ako vedúci administratívneho oddelenia (tzv. zákazkár) a od júla 1977 sa stal samostatným právnikom. Z tohto postu odišiel i do dôchodku. Potom ešte krátko pracoval v Drevárskom výrobnom družstve. Zomrel po krátkej chorobe 7. októbra 1979, vo veku 68 rokov.

Takto by mohol vyzerat' záznam v encyklopédii. Život však nie je vždy jednoduchý a ani nekončí šťastne ako knižný či filmový príbeh. Zlomom v živote Eugena Kadvana bola jeho tzv. „politická protištátna činnosť“, za ktorú bol vylúčený z advokátskej komory. Za podozrenie z protištátnej činnosti mal zavedený osobný spis v registračných protokoloch Štátnej bezpečnosti (ŠtB), ktorá ho sledovala. Čím sa previnil?

V roku 1942 sa stal členom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany (HLSĽS). V jednom zo svojich životopisov uviedol, že k tomu bol vedený existenčnými pohnútkami, nakoľko v Prievidzi vtedy už pôsobilo šesť advokátov. Pokladník Živnostenského úverového ústavu mu poradil, že ak bude členom strany, ústav mu bude môcť postúpiť časť agendy. To pre začínajúceho právnika, už otca rodiny, znamenalo určitý stabilný finančný príjem. V roku 1943 z HLSĽS vystúpil. Po vojne, v júni 1945, bol navrhnutý za obhajcu pred ľudovými súdmi. Vtedy si podal žiadosť o zápis do advokátskej komory.

V roku 1946 vstúpil na podnet podpredsedu Slovenskej národnej rady za Demokratickú stranu (DS) Jozefa Mjartana do tejto strany a v Prievidzi aj kandidoval. Po voľbách sa stal členom Rady Okresného národného výboru za DS. Vo funkcii bol až do februára 1948, keď bola DS rozpustená. Vo vlastnom životopise z čias socializmu (keď už musel byť písaný tendenčne) uviedol, že v rámci celoštátneho náboru v roku 1948 vstúpil do Komunistickej strany Slovenska (KSS). Podľa skutočnosti však v roku 1946 na Slovensku zvíťazila DS v Česku komunisti, preto bola DS rozpustená a jej členovia preregistrovaní do KSS. Tak či onak, v tomto období nastalo prenasledovanie inteligencie, sledovanie ŠtB, neustále previerky a vybavovanie si osobných účtov... V roku 1953 požiadal o ukončenie členstva v KSS.

Politická moc sa však neuspokojila iba s likvidáciou jej „nepriateľa“. Problémy čakali aj na deti Dr. Kadvana. V roku 1941 sa oženil s Gabrielou Tančekovou z Bojníc. Narodili sa im dve deti – syn Ivan a dcéra Kamila. Obom, pre nevhodný „kádrový profil“, bolo znemožnené slobodne si vybrať vysokú školu. Ivanovi OV KSS po maturite odporučilo iba technickú univerzitu, a aj tam iba banícky alebo hutnícky odbor. Vybral si hutníctvo. No ešte predtým, na zlepšenie „kádrového profilu“, pracoval v hlinikárni v Žiari nad Hronom. Po promócii v roku 1965 sa zamestnal v Kladne. V roku 1969, vtedy ešte legálne, opustil Československo a usadil sa v Kolíne nad Rýnom.

Dcéra to mala podobné. Napriek záľube v chémii, súdruhovia z OV KSS jej odporučili iba poľnohospodárstvo. Prihlášku si teda podala na Veterinárnu fakultu Vysokej školy poľnohospodárskej v Košiciach. Aj ona mala zlý „kádrový profil“, a preto rok pracovala vo výrobe. Ten absolvovala v Šľachtiteľskej stanici v Bojniciach. Po tomto „očisti“ jej bolo umožnené vyštudovať veterinárne lekárstvo. Zamestnala sa v Zoologickej záhrade v Bojniciach a neskôr v okresnej hygienickej stanici. Ďalšie životné osudy Dr. Eugena Kadvana si priblížime v budúcom čísle.

Z podkladov Kamily Gordanovej, rod. Kadvanovej, spracoval Erik Kližan